Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра прикладної соціології та соціальних комунікацій

"**ЗАТВЕРДЖУЮ**"
Директор навчально-наукового інституту соціології та медіакомунікацій

_____ ВАРАДЯН О. С.

"_31_" __серпня_____2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ТЕОРІЇ КОМУНІКАЦІЇ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський / _____

галузь знань ____С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини_
(шифр і назва)

спеціальність _____С5 Соціологія_____
(шифр і назва)

освітня програма __Соціологія комунікацій, реклами та зв'язків з громадськістю_____
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни_____обов'язкова_____
(обов'язкова / за вибором)

ННІ соціології та медіакомунікацій_____

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ соціології та медіакомунікацій

“26” серпня 2026 року, протокол № 6.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:
Хижняк Лариса Михайлівна, д-р соціол. наук, проф., професор закладу вищої освіти кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій
Байдак Тетяна Михайлівна, канд. соціол. наук, доц., доцент закладу вищої освіти кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій

Програму схвалено на засіданні кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій

Протокол від “26” серпня 206 року № 1.

Завідувач кафедри прикладної соціології та соціальних комунікацій

_____ Солдатенко І. О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми (керівником проектної групи) «Соціологія комунікацій, реклами та зв’язків з громадськістю»

Гарант освітньої професійної програми «Соціологія комунікацій, реклами та зв’язків з громадськістю»

_____ Солдатенко І. О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ соціології та медіакомунікацій

Протокол від “26” серпня 2026 року № 1.

Голова науково-методичної комісії ННІ соціології та медіакомунікацій

_____ Сорока Ю. Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи теорії комунікації» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Соціологія комунікацій, реклами та зв'язків з громадськістю» підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності С5 Соціологія

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є теоретична підготовка здобувачів у галузі срціальних комунікацій та зв'язків з громадськістю, опанування сучасними трендами їх розвитку для використання при опануванні компонентами освітньої програми та у професійній діяльності.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни.

уявлення про комунікації в міждисциплінарному дискурсі й у соціологічному знанні;

опанування понятійним апаратом, що описує соціальні комунікації, основними теоріями й базовими моделями комунікативного процесу та базовими поняттями комунікації в різних сферах суспільного життя;

ознайомлення з видами, формами, рівнями, сучасними трендами розвитку соціальних комунікацій і зв'язків з громадськістю.

1.3. Кількість кредитів – 6.

1.4. Загальна кількість годин – 180.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
32 год.	8год.
Семінарські заняття	
32 год.	6 год.
Самостійна робота	
116 год. у тому числі контрольна робота – 12 год.	166 год у тому числі контрольна робота – 12 год.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціології, що передбачають застосування основних соціологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 01.Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 07. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 14. Дослідницька компетентність випускника університету як результат науковості змісту й технології підготовки здобувача вищої освіти, націленості його на пошукову/дослідну діяльність;

Фахові компетентності

ФК 01. Здатність оперувати базовим категоріальним апаратом соціології.

ФК 02. Здатність до опановування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій.
ФК 09. Уміння обговорювати професійні проблеми, відстоювати свою точку зору, пояснювати сутність явищ, подій, процесів, робити висновки, давати аргументовані відповіді.
1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна
РН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.
РН06. Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора,
критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач.
РН08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.
РН09. Вміти розробляти програму соціологічного дослідження.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Соціальні комунікації в науковому дискурсі

Тема 1. Вступ до теорії комунікації

Феномен соціальної комунікації в інформаційному суспільстві. Роль комунікацій у взаємодії в системі “людина – суспільство”. Стадії комунікації в природі і суспільстві. Сучасний світ як світ комунікацій. Експансія комунікативних технологій у сучасному світі. Фактори експансії комунікативних технологій. Основні значення поняття «комунікація». Інформація і комунікація. Інформаційно-комунікативна індустрія як соціальний інститут. Об’єкт та предмет теорії комунікації. Інтегровані комунікації. Цифрові комунікації. Функції теорії комунікації: пізнавальна, методологічна, прогностична, практична. Методи дослідження комунікації. Соціально-комунікаційна система суспільства. Інститути соціально-комунікативної сфери. Типологія соціальних комунікацій. Комунікативні революції. Міфи і реальність про природу соціальної комунікації в медійній сфері. Комунікативне багатство – соціальний ресурс цифрового суспільства.

Тема 2. Теорія комунікації: витоки та основні підходи

Основні функції комунікації. Закони та категорії теорії комунікації. Специфіка законів комунікації. Ключові категорії: комунікація, інформаційний обмін, соціальна комунікація, спілкування. Комунікативний простір. Комунікативний час. Комунікативна компетентність особистості. Уявлення про комунікацію як про процес і структуру. Структурні моделі комунікації. Основні міждисциплінарні підходи до розуміння комунікацій. Сучасні теорії комунікації. Інтеракціоністський підхід до розуміння комунікацій. Технократична група теорій комунікацій: сутність, переваги та обмеження, представники. Інтеракціоністська група теорій комунікацій: сутність, переваги та обмеження, представники. Процес та етапи розвитку засобів комунікації. Г. М. Маклюен про новий поворот в оцінці комунікацій, про холодні і гарячі засоби масової комунікації.

Тема 3. Процес соціальної комунікації. Базові моделі комунікації

Ознаки комунікації: антропологічна, соціальна, кодувальна, процесуальна. Процес комунікації та його елементи. Одиниці аналізу комунікації. Основні поняття і терміни, використовувані для аналізу комунікативного процесу та його елементів. Кодування та декодування в комунікаційних процесах. Класифікація комунікаційних повідомлень. Комунікатори і комуніканти як суб’єкти комунікації. Поняття про професійного комуніканта. Професійний і соціальний аспекти діяльності професійних комунікантів. Комунікатори як творці інформаційних продуктів. Типи комунікаторів. Структурні моделі комунікації. Специфіка моделі комунікації за Лассуеллом. Специфіка моделі комунікації за Шенноном-Уівером. Специфіка циркулярної моделі комунікації Осгуда-Шрама. Семіотичні моделі комунікації. Модель мовної комунікації Р. Якобсона. Модель комунікації Ю. Лотмана. Модель комунікації Умберто Еко. Комунікативне середовище. Сфери комунікації. Особливості соціальних комунікацій у медійній сфері.

Тема 4. Соціальні комунікації: бар'єри та ефективність

Поняття «комунікативні бар'єри». Множинність класифікацій комунікативних бар'єрів. Ефективність соціальних комунікацій і стилі комунікацій. Цензура як специфічний бар'єр соціальної комунікації, її історія, види, методи, мімікрія, роль в різних типах суспільств. Етичний вимір соціальних комунікацій та етичні комунікативні бар'єри. Етика комунікаційної діяльності та її роль в подоланні комунікативних бар'єрів. Соціальні технології подолання комунікативних бар'єрів.

Феномен соціальної безбар'єрності в сучасному суспільстві: значущість, роль, соціальних комунікації.

Розділ 2. Соціальні комунікації: види комунікацій, прикладні комунікації, рівні комунікацій

Тема 5. Види соціальних комунікацій

5.1. Вербальна комунікація

Семіотика, синтактика, семантика, прагматика. Основні типи знакових систем. Вербальна комунікація: форми, стилі, контексти. Мова як спосіб передачі інформації. Прояви міжкультурних відмінностей у мові. Функції мови: комунікативна, пізнавальна, акумулятивна, конструктивна, емоційна, контактовстановлююча, етнічна. Види мовної діяльності (говоріння, слухання, лист, читання). Стилі мовлення: науковий, офіційно-діловий, публіцистичний. Діалог, монолог, полілог як комунікація. Стратегії вербального впливу. Невербальна комунікація, її сутність та види. Невербальні компоненти комунікації. Види невербальної комунікації: кінетика, проксеміка, хронеміка, окулістика, такесика та сенсорика. Невербальні компоненти комунікації: погляд, дотики, жести. Способи взаємозв'язку між вербальною і невербальною комунікацією. Національний стиль комунікації. Характеристики національного стилю комунікації: соціокультурні, аксіологічні, соціолінгвістичні, психолінгвістичні. Сутність, призначення паравербальної комунікації, її засоби, види, правила використання. Голос як засібу комунікації. Гендерний аспект паравербальної комунікації. Вербальна агресія: сутність, маркери, різновиди, способи подолання негативних наслідків. Мова ворожнечі в соціальній комунікації.

5.2. Електронні комунікації: витоки та основні підходи

Феномен електронної комунікації в міждисциплінарному дискурсі. Використання онлайн-ресурсів для комунікації: роль і значущість у цифровому суспільстві. Електронні (цифрові) комунікації: основні поняття, канали та інструменти. Блог та e-mail як жанр інтернет-комунікації. Соціальні медіа як сучасна комунікаційна технологія. Комунікації в соціальних мережах: особливості, переваги та обмеження. Шахрайство через електронні комунікації. Соціальні комунікації в умовах цифрових трансформацій. Електронні комунікації як інструмент досягнення Цілей сталого розвитку. Інструменти електронної (цифрової) комунікації (Slack, Trello, Zoom, Notion тощо), які забезпечують прозорість процесів, ефективність зворотного зв'язку та гнучке планування діяльності різних акторів на різних рівнях комунікації.

Тема 6. Прикладні соціальні комунікації

6.1. Кризові комунікації. Релігійні комунікації

Сутність, структура, інформаційні характеристики кризової ситуації. Поняття та особливості кризової комунікації в часі і просторі. Об'єкти кризових комунікацій. Комплекс кризових комунікацій. Цілі кризових комунікацій. Теорії кризової комунікації. Теорія відновлення іміджу. Ситуаційна теорія кризової комунікації. Взаємозумовленість небезпечних подій, кризових та надзвичайних ситуацій. Ґенеза кризових комунікацій, їх розвиток та інтеграція в практику управління надзвичайними ситуаціями. Сучасні тренди кризових комунікацій. Кризова комунікація як компонент кризового менеджменту.

Технологічні напрями кризової комунікації. Теоретичні основи управління електронними кризовими комунікаціями.

Поняття релігійної комунікації. Комунікаційна система релігії. Напрями релігійних комунікацій. Фундаментальні, першопочаткові жанри релігійної комунікації. Інформаційно-семіотична основа релігійної комунікації. Елементи, що належать до релігійної комунікативної системи: релігійна мова, сакральні тексти, релігійні ЗМК, проповідь, молитва, культові дії та ін. Вертикальна та горизонтальна релігійна комунікація. Моделі та основні принципи вертикальної релігійної комунікації. Основні моделі горизонтальної релігійної комунікації. Релігійні комунікації в інтернет-просторі. Можливості та функції засобів релігійної комунікації в інтернеті. Особливості релігійної комунікації через посередництво послання.

6.2. Освітні й наукові комунікації

Освітні комунікації: сутність. види, еволюція становлення і розвитку. Сучасне суспільство як суспільство знань. Освіта як інтелектуальний ресурс суспільства. Освітні комунікації цифрового суспільства.

Наукова комунікація: поняття, етапи розвитку, роль у розвитку науки як соціального інституту і суспільства. Форми наукової комунікації. Наукові комунікації цифрового суспільства. Особливості наукових комунікацій у різні історичні епохи. Процес наукової комунікації. Форми комунікацій учених: співробітництво в дослідженні, співавторство, взаємини науковців при передаванні інформації, робота в режимі он-лайн. Переведення інформації в електронну форму, створення електронних баз даних, наукових сайтів і особистих сторінок в Інтернеті, активне залучення функції електронного пошуку як інструменти наукової комунікації. Мобільність наукових комунікацій і ефективність наукової діяльності. Наука комунікація і рівень інформаційної культури її учасників і суспільства. Електронна періодика у системі наукової комунікації.

Освітні й наукові комунікації в умовах глобального світу. Глобалізаційні тренди у сфері освіти та науки. Сутність і тренди науки та наукової комунікації в цифрову епоху.

6.3. Міжкультурна комунікація. Міжнародні комунікації

Поняття міжкультурної комунікації. Характерні риси міжкультурної комунікації. Культурна дистанція. Основні теорії міжкультурної комунікації. Причини порушень міжкультурних комунікацій. Умови міжкультурної комунікації. Зони міжкультурної комунікації. Види міжкультурної комунікації. Культурно-мовний код. Міжкультурна комунікація як потрійний переклад: міжмовний, міжкультурний, міжособистісний. Поняття, симптоми, форми вияву, причини кроскультурного шоку. Фактори, що впливають на кроскультурний шок, його фази і комунікативні засоби профілактики (подолання) негативних наслідків.

Міжнародні комунікації: сутність, функції, види. Природа сучасних міжнародних комунікацій. Міжнародні комунікації в різних сферах і на різних рівнях міжнародних відносин. Ідеї та підходи до міжнародних стратегічних комунікацій в сучасному світі. Міжнародні комунікації в комунікативному просторі цифрового суспільства. Міжнародні комунікації в умовах інформаційної (гібридної) війни. Роль і значущість міжнародних комунікацій в умовах глобальних гібридних загроз і досягненні Цілей сталого розвитку.

Тема 7. Рівні соціальних комунікацій

7.1.Міжособистісні, групові, організаційні комунікації

Поняття міжособистісної комунікації. Передумови міжособистісної комунікації. Мовна поведінка в міжособистісній комунікації. Почуття та емоції в міжособистісній комунікації. Аксіоми міжособистісної комунікації. Комунікативні стилі в міжособистісній комунікації. Поняття, види, функції групових комунікацій. Специфіка групових комунікацій. Прагматика групових комунікацій.

Організаційні комунікації. Природа комунікації в організації. Організаційні структури та комунікативна поведінка персоналу організації. Методи вивчення комунікативних процесів в організаціях. Соціокультурна обумовленість комунікації в організаціях. Роль

систем телекомунікацій в розвитку організацій. Комунікативні канали і комунікативні ролі в організації. Умови та фактори, що сприяють ефективній комунікації в організації. Роль чуток в комунікативному просторі організацій. Корпоративні (офісні) комунікації. Тренди організаційних комунікацій XXI століття. Стратегічні організаційні комунікації. Вербальні, невербальні, паравербальні комунікації в організації. Зовнішні і внутрішні організаційні комунікації. Організаційні комунікації у кризових ситуаціях. Ефективність і безпека організаційних комунікацій.

7.2. Публічні комунікації

Еволюція ідеї публічного і приватного та її вплив на соціологічне вивчення публічних комунікацій. Публічна комунікація як різновид соціальної комунікації. Співвідношення понять «публічна комунікація», «публічна інформація», «публічна політика». Мета публічної комунікації. Публічний сектор, публічна комунікація і публічна політика. Основні підпростори-рівні публічності. Публічна комунікація і публічний простір. Завдання публічного простору. Архітектурні особливості публічного простору та їх вплив на публічні комунікації. Соціологічні концепції публічного простору. Характерні риси комунікацій у публічному просторі цифрового суспільства.

7.3. Масові комунікації

Поняття, особливості масової комунікації. Види, формати, форми масової комунікації. Засоби масової комунікації: поняття, типологія. Теорія масової комунікації Г. М. Маклюена. Г. М. Маклюен про зміни в комунікаціях, викликані введенням писемності і друку. Теорія медіа як ампутація. Теорія масової комунікації Д. МакКуела. Карта теорій масс-медіа Д. МакКуела. Процес медіації, види та елементи масс-медіа. Принципи, структури і функціонування масс-медіа. Проблема відповідальності масс-медіа перед суспільством. Д. МакКуел про інформацію, мережеву комунікацію та Інтернет.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с	с. р.		л		с. р.
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*
Розділ 1. Соціальні комунікації в науковому дискурсі								
Тема 1. Вступ до теорії комунікації	12	2	4	8	11	1		10
Тема 2. Теорія комунікації: витоки та основні підходи	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 3. Процес соціальної комунікації. Базові моделі комунікації	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 4. Соціальні комунікації: бар'єри та ефективність	12	2	2	8	12	1	1	10
Разом за розділом 1	**48**	**8**	**10**	**32**	**47**	**4**	**3**	**40**
Розділ 2. Соціальні комунікації: види комунікацій, прикладні комунікації, рівні комунікацій								
Тема 5. Види соціальних комунікацій	34	4	4	22	36	1	1	34
5.1. Вербальна, невербальна, паравербальна комунікація	15	2	2	11				
5.2. Електронні комунікації: витоки та основні підходи	13	2	2	9				

1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*
Тема 6. Прикладні соціальні комунікації	46	8	8	32	52	1	1	50
6.1. Кризові комунікації. Релігійні комунікації	14	2	2	10				
6.2. Освітні й наукові комунікації	14	2	2	10				
6.3. Міжкультурна комунікація. Міжнародні комунікації	18	4	4	10				
Тема 7. Рівні соціальних комунікацій	52	10	10	32	45	2	1	42
7.1. Міжособистісні, групові, організаційні комунікації	19	4	4	11				
7.2. Публічні комунікації	14	2	2	10				
7.3. Масові комунікації	19	4	4	11				
Контрольна робота	12			12	12			12
Разом за розділом 2	**132**	**24**	**22**	**74**	**133**	**4**	**3**	**126**
Усього годин	**180**	**32**	**32**	**116**	**180**	**8**	**6**	**166**

4.Теми семінарських занять

Назви розділів і тем	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
Розділ 1. Соціальні комунікації в науковому дискурсі		
Тема 1. Вступ до теорії комунікації	4	
Тема 2. Теорія комунікації: витоки та основні підходи	2	1
Тема 3. Процес соціальної комунікації. Базові моделі комунікації	2	1
Тема 4. Соціальні комунікації: бар'єри та ефективність	2	1
Разом за розділом 1	10	3
Розділ 2. Соціальні комунікації: види комунікацій, прикладні комунікації, рівні комунікацій		
Тема 5. Види соціальних комунікацій		1
5.1. Вербальна. Невербальна, паравербальна комунікація	2	
5.2. Електронні комунікації: витоки та основні підходи	2	
Тема 6. Прикладні соціальні комунікації		1
6.1. Кризові комунікації. Релігійні комунікації	2	
6.2. Освітні й наукові комунікації	2	
6.3. Міжкультурна комунікація. Міжнародні комунікації	4	
Тема 7. Рівні соціальних комунікацій		1
7.1. Міжособистісні, групові, організаційні комунікації	4	
7.2. Публічні комунікації	2	
7.3. Масові комунікації	4	
Разом за розділом 2	22	3
Усього годин	32	6

5.Завдання для самостійної роботи

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	*2*	*3*	*4*
1	Вид: позааудиторна.Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу лекції, рекомендованої літератури за темою «Вступ до теорії комунікації». Повідомлення, есе, завдання, підготовка до дискусії.	14	14
2	Вид: позааудиторна.Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу лекції, рекомендованої літератури за темою «Теорія комунікації: витоки та основні підходи». Повідомлення, виконання завдання, підготовка до дискусії.	14	14
3	Вид: позааудиторна.Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу лекції, рекомендованої літератури за темою «Процес соціальної комунікації. Базові моделі комунікації». Повідомлення, виконання завдання, підготовка до дискусії.	14	14
4	Вид: позааудиторнаЗміст: Поглиблене вивчення матеріалу лекції, рекомендованої літератури за темою «Соціальні комунікації: бар'єри та ефективність». Повідомлення, виконання завдання, підготовка до дискусії.	14	14
5	Вид: позааудиторна.Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу лекції, рекомендованої літератури за темою «Види соціальних комунікацій». Повідомлення, виконання завдання, підготовка до дискусії.	14	20
	5.1. Вербальна, невербальна, паравербальна комунікація	7	10
	5.2. Електронні комунікації: витоки та основні підходи	7	10
6	Вид: позааудиторна.Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу лекцій, рекомендованої літератури за темою «Прикладні соціальні комунікації». Повідомлення, виконання завдання, підготовка до дискусії	14	30
	6.1. Кризові комунікації. Релігійні комунікації	5	10
	6.2. Освітні й наукові комунікації	4	10
	6.3. Міжкультурна комунікація. Міжнародні комунікації	5	10
7	Вид: позааудиторна.Зміст: Поглиблене вивчення матеріалу лекцій, рекомендованої літератури за темою «Рівні соціальних комунікацій». Повідомлення, виконання завдання, підготовка до дискусії	14	30
	7.1. Міжособистісні, групові, організаційні комунікації	5	10
	7.2. Публічні комунікації	4	10
	7.3. Масові комунікації	5	10
	Вид: позааудиторна.Контрольна робота на тему «Порівняльна характеристика моделей комунікацій. Розробка кросворда. Підготовка тексту тез доповіді». Текст контрольної роботи.	18	30
	Разом	116	166

6. Індивідуальне завдання не передбачено навчальним планом

Контрольна робота на тему
«Порівняльна характеристика моделей комунікацій. Розробка кросворда:соціальні комунікації Підготовка тексту тез доповіді»

Контрольна робота виконується в межах самостійного позааудиторного навчання і складається з трьох завдань, які здобувачі вищої освіти презентують на семінарських заняттях протягом семестру і здають на кафедру прикладної соціології та соціальних комунікацій у письмовому вигляді або в період онлайн-навчання представляють на перевірку до системи Moodle за 7 робочих днів до кінця семестру.

Завдання до контрольної роботи

1. Дайте характеристику таких базових моделей соціальної комунікації:

- моделі комунікації Аристотеля
- моделі комунікації Г. Лассуелла
- моделі комунікації Шеннона-Уівера
- циркулярної моделі комунікації Осгуда-Шрама
- моделі двоступеневої комунікації

Проведіть порівняльний аналіз наведених моделей комунікації, визначте їх переваги, вади та обмеження. Наведіть приклади їх можливого практичного використання.

2. Розробіть кросворд з понять, що описують сутність, процес, види, рівні, моделі соціальної комунікації (мінімум 14 понять).

3. Напишіть тези на одну із актуальних тем сучасного суспільства, запропонованих здобувачем і узгоджених з викладачем. У тезах розкрити комунікативний аспект проблеми з урахуванням освітньої програми, за якою навчається здобувач вищої освіти.

7. Методи навчання

Лекційні заняття. Методи: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький; наочні методи - ілюстрація, демонстрація (презентація лекцій).

Семінарські заняття: есе, аналітичні завдання, індивідуальні й групові проєкти та презентація їх результатів, колективне обговорення дискусійних питань; доповіді (реферати) на актуальні питання з теми, тестові завдання.

8.Методи контролю

Бали виставляються за підготовленість і роботу на семінарському занятті (кейси, аналітичні та творчі роботи, індивідуальні й групові проєкти та презентація їх результатів, колективне обговорення; підготовка повідомлень, поточний контроль знань у вигляді тестів, практичних завдань). Пропуск заняття відпрацьовується в індивідуальному порядку (письмова робота за темою заняття). Обов’язковим також є виконання завдань (мінімум одного завдання) з тих, що виносяться на семінарські заняття до кожної теми.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Час виконання – 80 хвилин: 40 хвилин – відповідь на тестові завдання і 40 хвилин – відповідь на теоретичне питання. У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач на вимогу викладача залишає екзамен та одержує загальну нульову оцінку (0). Екзамен проводиться дистанційно на платформах Zoom, Moodle в курсі «Основи теорії комунікації».

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, контрольна робота														Екзамен	Сума
Розділ 1				Розділ 2								Контрольна робота	Разом		
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5.1	Т 5.2	Т 6.1	Т. 6.2	Т 6.3	Т 7.1	Т 7.2	Т 7.3				
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	12	60	40	100

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, виконання завдань контрольної роботи.

Критерії оцінювання поточного контролю знань до теми

Високий рівень 4 бали	Відповідь повна, глибока, змістовне знання матеріалу з теми, вільне володіння термінами та поняттями дисципліни; характеризуються креативним підходом.
Середній рівень 3 бали	Відповідь повна, знання теоретичного матеріалу з теми, вільне володінням термінами та поняттями. Однак є неточності, відсутній креативний підхід.
Низький рівень 2 бали	Відповідь характеризується слабким і невпевненим знанням матеріалу. Однак багато помилок, немає обґрунтування.
Дуже низький рівень 1 бал	Дуже слабке і невпевнене знання матеріалу. Багато помилок, немає обґрунтування, не наведено приклади.
Незадовільний рівень 0 балів	Дуже слабкий рівень знання основ теорії комунікації; немає участі в дискусії, змістовні помилки у відповідях на завдання.

Критерії оцінювання контрольної роботи

Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
1. *Порівняльний аналіз моделей комунікації*	
розкриття сутності моделі комунікації, її переваг, обмежень, умов та прикладів практичного використання	2
визначення сфери або сфер (практик) застосування моделі в комунікаційних взаємодіях; наведення прикладів	2
2. *Розробка кросворду з понять соціальної комунікації*	
актуальний відбір понять, що описують соціальні комунікації	2
лаконічність і точність опису питань кросворду; чіткість та оригінальність його візуального оформлення	2
3. *Підготовка тексту тез на наукову конференцію*	
обґрунтування актуальності теми, розкриття її розробленості, понять	2
самостійність і креативність, елементи наукової новизни у розкритті проблеми	2
Разом	12

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи:

Максимальна кількість балів за екзаменаційну роботу − 40. Вміст екзаменаційної роботи – тестові завдання: 35 тестів і теоретичне питання. Максимальна кількість балів за тести – 35. Максимальна кількість балів за теоретичне питання – 5.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Умови використання здобувачами вищої освіти ШІ

Модель «ШІ як асистент». Під час підготовки до практичних занять, виконання завдань до тем, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів. Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ. У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо). За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити або пояснити спосіб використання інструментів ШІ. Недекларованe використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Рекомендації неформальної освіти, які можуть бути зараховані за курсом

Prometheus. Основи теорії комунікації.

Орієнтовні теми для неформальної освіти:

Інтернет-медіа. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/online-media/

Доступ до публічної інформації: від А до Я. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/public-information-access/

Інтернет-медіа. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/online-media/

Цифрові комунікації в глобальному просторі. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/digital-communications-global/

Наукова комунікація в цифрову епоху. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/science-communication-digitalera/

Здобувач може обрати не більше двох курсів на платформі для неформальної освіти.

Кількість балів, що буде зарахована здобувачеві після успішного проходження одного курсу та надання відповідного документа (сертифікат, свідоцтво, тощо) – 4.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
0-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

ЗАКОН УКРАЇНИ «Про електронні комунікації». https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text

Сучасні соціальні комунікації : підручник / В. С. Бакіров, Т. М. Байдак, В. І. Болотова [та ін.] ; за ред. В. С. Бакірова. Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2025. 322 с.

Іващенко В.Л. Сучасні медіа-комунікативні технології: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Видавництво “Розумники”», 2021. 192 с.

Піпченко Н. Європейські комунікації. Навчальний посібник. Київ : ВАДЕКС, 2021. 136 с.

Посмітна В. В. Мовна комунікація у професійній діяльності : навч. посіб. Київ : Київський ін-т НГУ, 2023. 188 с.

Ільганаєва В.О. Соціальні комунікації : словник-довідник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 328 с.

Допоміжна література

Бабій А., Турлюк С. Комунікативна компетентність – основа професійної діяльності спеціаліста. *Молодий вчений*. 2023. № 1.1 (113.1). С. 1-5. https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-113.1-1

Байрамова П. Процес комунікації та його значення. *Молодий вчений.* № 3 (134). С. 79-83. https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-3-134-10

Барабанова Н. Р. Грушевська Ю. А. Види та засоби соціальних комунікацій у професійній діяльності. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 33 (72) № 6 Ч. 2 2022. С. 170–176. DOI https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.6.2/29

Бачинська О.М., Мірошник Р.О., Кундицька Г.С. Наукові комунікації: історія розвитку та сучасні тенденції. *Norwegian Journal of development of the International Science*. 2021. No 58. С. 28-31.

Берещак В. Як здолати шторм. Золоті правила антикризових комунікацій. Видавництво Книголав, 2024. 200 с.

Бехта І. А. Невербальна комунікація: дискурсна динаміка текстового концепту : [монографія] / І. А. Бехта, О. Д. Мельничук. Рівне : Волинські обереги, 2021. 198 с.

Благовірна Н. Б., Кошелюк О. В. Мобільні застосунки сповіщень про повітряні тривоги як новий тренд кризових комунікацій та протидії дезінформації. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика.* 2025. Том 36 (75). № 2. Частина 2. С. 165-172.

Борисенко Д., Хунхай В. Соціально-комунікаційне забезпечення організації: теоретичні засади, підходи та стратегічне значення в умовах цифрової трансформації. *Економіка та суспільство*. Випуск 77. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-72

Бондарчук Л. В., Веслова Я. В. Інтегровані комунікаційні системи: перспективи та можливості застосування в сучасних умовах. *Інвестиції: практика та досвід.* 2024. № 22. С. 157-161. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.22.157

Бугєнова Л. А., Шинтаєва Л. А. Взаємодія мов у контексті багатомовності. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціальні комунікації».* 2021. https://periodicals.karazin.ua/sc/article/view/18005

Георгієвська В. В., Погребняк І. В. Комунікативний складник у вимірах семіотики. *Обрії друкарства.* 2022. № 1(11). С. 42-56.

Герзанич В. М., Першин К. С., Вейгеші В. В. Характеристики комунікації. *Актуальні проблеми економіки.* 2024. № 12 (282). С. 6-13.

https://eco-science.net/wp-content/uploads/2024/12/12.24._topic_Herzanych-Vitaliy-Pershyn-Kristina-Veiheshi-Valentyn-6-13.pdf

Гоманюк О. Питання етики та конфіденційності у цифрових міжнародних комунікаціях. *Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методики викладання соціально-політичних дисциплін.* 2024. № 22(36). С. 68-77. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series22.2024.36.08

Гресько О. В. Аудіовізуальні медіа як інструмент публічних комунікацій. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика.* 2026. Том 37 (76). № 2. Частина 2. С. 197-202. DOI https://doi.org/10.32782/2710-4656/2026.2.2/29

Гуменюк С. М., Українець С. Я., Смолій І. П. Мова ворожнечі як фактор дегуманізації сучасного суспільства. *Вісник гуманітарних наук.* 2025. № 9. https://doi.org/10.5281/zenodo.16750204

Гутиряк О. Міжкультурна комунікація: до визначення поняття. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип 47. Том 2. С. 205–208.

Данильян О., Дзьобань О. Дослідження соціальних комунікацій: евристичний потенціал моделей Н. Лумана та К. Шеннона. *Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2025. Том 1. № 64. https://doi.org/10.21564/2663-5704.64.324488

Даниліна О. Стратегії і тактики комунікації в кризових ситуаціях. *Інтегровані комунікації.* 2025. № 1 (19). С. 35-41. https://doi.org/10.28925/2524-2652.2025.14

Данканіч Р. І. Цифрові медіа-технології як чинник соціокультурних змін. *Вісник гуманітарних наук.* 2026. № 17. https://doi.org/10.5281/zenodo.19412558

Дзяна Г. О., Дзяний Р. Б. Управління комунікаціями в умовах криз. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права.* 2022. № 2. С. 13-21.

Дишкант О. В., Бабійчук І. В., Романюк Н. М. Залежність безпеки населення при надзвичайних ситуаціях від ефективної комунікації. *Наука і техніка.* 2022. № 4(4). С. 233-241.

Добровольська В. А., Гоян І. М., Дойчик М. В. Міжкультурна комунікація як чинник формування міжкультурної толерантності. *Перспективи. Соціально-політичний журнал.* 2024. № 2. С. 116-121. DOI https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2024.2.15

Досенко А. К. Комунікативістика як система знань. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2024. Том 35 (74). № 4. Частина 1. С. 187–192. DOI https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.4.1/31

Дрейчук О., Ільченко О. Мова та комунікація в аспекті глобалізації культур. *Молодий вчений*. 2023. № 1.1 (113.1). С. 10-13. https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-113.1-3

Дубовик Н., Шило О. Культурна дипломатія як інструмент міжнародної комунікації України. *Молодий вчений.* 2023. № 4 (116). С. 72-76. https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-4-116-14

Дяченко О. В. Роль мови та мовних практик у «націоналізмі повсякденності». Міжнародні та політичні дослідження. 2023. № 36. С. 149-158. https://doi.org/10.18524/2707-5206.2023.36.288715

Єнін М. Н., Федорченко-Кутуєв П. В., Коломієць Т. В. Соціальна комунікація у науково-освітньому процесі ЗВО: виклики і перспективи розвитку. ВІСНИК НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. 2022. Випуск 3(55). С. 6-14.

Ісмаілов С. Взаємодія між реальним та віртуальним: діджиталізація феномену соціальних комунікацій в комп'ютерних іграх. Науково-теоретичний альманах Грані. 2024. № 27(6). С. 35-43. https://doi.org/10.15421/1724110

Журналістика і медіа в умовах цифрових трансформацій: матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених. 13 травня 2025 року. Миколаїв : НУК ім. адм. Макарова, 2025. 256 с.

Закіров М. Деякі аспекти подієвої комунікації в інформаційному суспільстві в умовах війни. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2023. Вип. 67. С. 18–34.

Запорожець О., Бєлоусова Н. Вербальні інтернет-меми під час повномасштабної війни РФ проти України. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. 2024. № 56(2). С. 20-24. https://doi.org/10.17721/1728-2292.2022/2-56/20-24

Зінченко Н., Харламов М., Штепа О. Мова і симуляція: філософсько-семіотична інтерпретація концепції Ж. Бодрійяра. Вісник гуманітарних наук. 2026. № 17. https://doi.org/10.5281/zenodo.19437181

Зражевська Н., Литвиненко О. Комунікативні трансформації як наслідок розвитку сучасних цифрових інтернет-технологій. Інтегровані комунікації. 2023. № 1 (15). С. 36-41. https://doi.org/10.28925/2524-2644.2023.155

Кір'янова О. Л. Соціальні комунікації у системі «автор–видавець–читач» засобами трендових медіа-інновацій. Технологія і техніка друкарства. 2022. № 2(56). С. 119-124. https://doi.org/10.20535/2077-7264.2(56).2017.116270

Клешня Г. М. Глобальне і глокальне у сучасній комунікації як фактор соціокультурних трансформацій. ВісникНАУ. Серія: Філософія. Культурологія. 2023. № 2 (38). С. 75-80.

Кобижча Н. І., Іващенко О. Л., Подгаєцька В. В. Кодування інформації: різновиди штучних знакових систем. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія.* 2022. № 3. С. 63-70.

Козак Т. М. Сутність, історія й особливості міжнародних, світових або глобальних мов у політиці та міжнародних відносинах. Науковий журнал «Політикус». 2023. Випуск 5. С. 136-144.

Коноплицький С. Алгоритмізація публічної комунікації у платформному середовищі: виклики для демократичних процесів. Інтегровані комунікації. 2026. № 1(21). С. 27-33. https://doi.org/10.28925/2524-2652.2026.13

Копанєва В. Наукова комунікація в цифровому середовищі. *Вісник Книжкової палати.* 2023. № 9. С. 27-37.

Костинюк О. Ю. Становлення теорії комунікативної дії Юрґена Габермаса. Вісник гуманітарних наук. 2026. № 16. https://doi.org/10.5281/zenodo.18837489

Коулман Аманда. Стратегії кризових комунікацій. Харків : Фабула, 2023. 200 с.

Кравчук С. О., Кравчук І. М. Перспективні напрямки нових досліджень в галузі електронних комунікацій. Збірник матеріалів Міжнародної науково-технічної конференції «Перспективи телекомунікацій». 2025. С. 49-51. https://doi.org/10.20535/PT2025.2663-502X.330315

Красняк О., Амонс С. Соціальні комунікації: особливості їх запровадження в період війни. Економіка та суспільство. 2023. Випуск 48. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-35

Кривенко В. В. Комунікація: поняття, сутність, зміст. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2024. Випуск 84: частина 1. С. 71-77.

Куц Ю., Куц Г. Мовна безпека України: політико-нормативний вимір. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2025. № 3 (23). С. 323-338. https://doi.org/10.29038/2524-2679-2025-03-323-338

Кушнір А., Логова Я. Особливості жіночої розмовної мови. Молодий вчений. 2024. № 1.1 (125.1). С. 36-38. https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-1.1-125.1-9

Лашкіна М., Христокін Г., Васильченко В. Крос-культурні комунікації в цифрову епоху: актуальність в журналістській діяльності. Образ. 2023. Випуск 2 (42). С. 86-96.

Ліченко А. Візуалізація даних в українських медіа: типові помилки та комунікативні наслідки. Інтегровані комунікації. 2026. № 1(21). С. 88–97. https://doi.org/10.28925/2524-2652.2026.111

Макнамі Роджер. Зафейсбучені. Як соціальна мережа штовхає світ до катастрофи. Видавництво Книголав, 2021. 376 с.

Марків О. Т., Григоренко І. В., Зарівна О. Т. Комунікація в метавсесвіті: парадигма імерсивної медіакомпетентності журналістів і філологів нового покоління. Вісник гуманітарних наук. 2025. № 12. https://doi.org/10.5281/zenodo.17530144

Маруховська-Картунова О. О., Маруховський О. О., Шиян О. М. Роль соціальних комунікацій у протистоянні викликам російсько-української війни. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2023. № 3 (55). С. 4-10.

Медіанаративи. Колективна монографія / М. Бутиріна, А. Бахметьєва, О. Гудошник та ін. Дніпро : ЛІРА, 2022. 116 с.

Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу: стратегії розвитку : матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції, 25-26 листопада 2022 р., м. Одеса. Ч. 1. Львів - Торунь : Liha-Pres, 2022. 384 с.

Мітчук О., Крупський І. Інформаційно-комунікаційна діяльність: контентні та аудиторні характеристики. Образ. 2023. Випуск 1 (41). С. 46-54.

Міщенко О.В. Культурна чутливість у кризових комунікаціях під час війни: виклики та продуктивні практики. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2024. Том 35 (74) № 6. С. 43-48.

Ороховська Л., Кошетар У. Політична міфотворчість у соціальних комунікаціях. Науково-теоретичний альманах Грані. 2024. № 27(3). С. 37-43. https://doi.org/10.15421/172447

Пальчинська М. В. Віртуальна комунікація як соціальний феномен. *Перспективи. Соціально-політичний журнал.* 2022. № 4. С. 81-87.

Партико З., Огірко І. Теорія повідомлень та їх типологія. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”: журналістика. 2024. № 1(7). С. 101-114.

Партико З. В. Теорія впливу в масових комунікаціях: теоретичний аспект. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2024. № 4 (60). С. 16-24.

Петрук Н., Гапченко О. Комунікація та її роль у діяльності наукового товариства. Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2026. № 1(68). https://doi.org/10.21564/2663-5704.68.349839

Петрушка А.І., Пелещишин А.М. Функціональні ознаки електронних наукових ресурсів. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія.* 2020. № 1. С. 105-117. http://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/3752

Писарська Н. В., Чернявська С. М., Заверющенко М. П. Сучасна українська наукова термінологія: проблеми та перспективи. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 37 (76) № 3 2026. Частина 1. С. 44-48. DOI https://doi.org/10.32782/2710-4656/2026.3.1/08

Пискун О., Джевага Г., Носовець Н. Діджитал-етикет: правила комунікації в ум овах онлайн-навчання. Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка. 2023. Том 178. № 22. С. 37-45.

Петрушка А. І. Соціальні медіа: академічна доброчесність у системі наукової комунікації. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2021. № 3(47). С. 73-79.

Піз А. Мова рухів тіла. Розширене видання / Алан і Барбара Пізи; [пер. з англ.]. Видавництво Stone Publishing. 2023. 416 с.

Плахтій М. П., Сулятицька Т. В. Комунікативна природа людського буття. Актуальні проблеми філософії та соціології : Науковий фаховий журнал. 2022. Вип. 37. С. 94-102.

Плотницька І. Основи наукового мовлення. Київ : Центр навчальної літератури, 2022. 252 с.

Погрібна В., Герасіна Л. Природа сучасної геополітичної кризи та головні тенденції змін світоустрою. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2024. № 2 (19). С. 23-42. https://doi.org/10.29038/2524-2679-2024-02-23-42

Рак О. Ю. Філософія невербальної комунікації у віртуальному просторі: комунікативна справжність. Перспективи. Соціально-політичний журнал. 2026. № 1. С. 19-26. DOI https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2026.1.2

Розова Т. В., Панчук Л. В. Вербальна агресія у контексті когнітивно-комунікативного та семіотичного аналізу. Вісник гуманітарних наук. 2025. № 11. https://doi.org/10.5281/zenodo.17232183

Рудакова Т., Онкович А. Youtube-канали в Україні. Молодий вчений. 2022. № 1 (101). 2022. № 43-46. https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-1-101-9

Саволайнен І. П., Марущак О. В., Титар О. В. Парадигми міжкультурного діалогу в умовах ціннісної фрагментації глобалізованого світу. Вісник гуманітарних наук. DOI https://doi.org/10.5281/zenodo.20411126

Седляр Ю. О., Стадніченко О. І. Соціальні медіа як сучасна комунікаційна технологія. Актуальні проблеми філософії та соціології : Науковий фаховий журнал. 2023. Вип. 40. С. 105-110.

Сінько А. Інформаційна діяльність в системі соціальних комунікацій. Інтегровані комунікації. 2023. № 1 (15). С. 116-120. https://doi.org/10.28925/2524-2644.2023.1515

Слюсаренко К. В. Комунікації сталого розвитку: публічний та корпоративний виміри. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2026. Том 37 (76). № 2. Частина 2. С. 84-91. DOI https://doi.org/10.32782/2710-4656/2026.2.2/13

Соціальні комунікації та медіатехнології у контексті міждисциплінарних досліджень : моногр. / В. М. Дрешпак, Н. О. Кодацька, Г. А. Сенкевич [та ін.]; за заг. ред. В. М. Дрешпака. Дніпро : УМСФ, 2023. 229 с.

Старікова Г. Г. Національно-мовна картина світу та її неявні складові. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2025. № 55. С. 176-181. https://doi.org/10.32782/apfs.v055.2025.25

Степанова Е. Р. Особливості побудови комунікації волонтерів з населенням у кризових умовах. Бізнес Інформ. 2026. №2. С. 17-24. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2026-2-17-24

Сусська О. О Мова ворожнечі як феномен і предмет наукової інтерпретації. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2024. Вип. 102. С. 76-87. DOI https://doi.org/10.32782/2707-9147.2024.102.8

Тараненко О. О. Цифрові інструменти комунікації в забезпеченні конкурентоспроможності туристичних і готельних підприємств. *Економічна парадигма*. 2026. № 5(109). С. 747-755. https://doi.org/10.25313/3083-7782-2026-5-46

Тарасенко О. Європейський досвід збереження мовного різноманіття: механізми впровадження та моделі мовної політики. Теорія і практика державного управління. 2025. № 1 (80). С. 88-101. https://doi.org/10.26565/1727-6667-2025-1-06

Тихомирова Є., Ляцевич О. Глобальні кризові комунікації як інструмент кліматичної дипломатії. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії.* 2026. № 1 (25). С. 132-183. https://doi.org/10.29038/2524-2679-2026-01-132-183

Тихомирова Ю. Концептуалізація транскордонних криз: специфіка українсько-польських кризових комунікацій. *Медіафорум: аналітика, прогнози, управління інформацією.* 2026. № 18. С. 163-185. https://doi.org/10.31861/mediaforum.2026.18.163-185

Тодорова О. Перлини сенсів та ідей. Корпоративні комунікації в мирний і воєнний час. Видавництво Інтерконтиненталь-Україна, 2022. 176 с.

Федоренко Ю., Мартиросян Л. Міжкультурна комунікація як ключовий аспект сучасного світу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 76. Том 3. С. 136-141.

Фіголь Н., Сінько А. Інформаційна діяльність і мова преси у формуванні публічної комунікації. *Інтегровані комунікації.* 2025. № 2(20). С. 6-10. https://doi.org/10.28925/2524-2652.2025.21

Фіцак А. В., Коломієць О. Г. Ментальність homo digitalis та віртуалізація соціальної комунікації. *Вісник гуманітарних наук.* 2025. № 14. https://doi.org/10.5281/zenodo.18103839

Шевченко М. І. Сучасні концепції міжкультурної взаємодії в умовах глобалізації та сучасних міжнародних відносинах. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти.* 2023. № 12. С. 164-179. https://doi.org/10.31866/2616-745X.12.2023.292413

Хижняк Л. М. Рідна мова: значущість і роль в умовах війни. *Габітус. Науковий журнал з соціології та психології.* 2026. Випуск 85. С. 75-79. https://habitus.od.ua/journals/2026/85-2026/13.pdf

Хижняк Л. М., Біленко К. В. Кібербулінг у комунікативному просторі: особливості презентації у медіакомунікаціях. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики.* 2025. № 108. С. 110-118. http://soctech-journal.kpu.zp.ua/archive/2025/108/11.pdf

Хижняк Л. М. Академічна доброчесність та освітні й наукові комунікації в цифровому суспільстві у контексті менеджменту університетської освіти. *Габітус. Науковий журнал з соціології та психології.* 2025. Том 2. Випуск 78. С. 39-42. http://habitus.od.ua/journals/2025/78-2025/part_2/8.pdf

Хижняк Л. М. Розширення функціоналу засобів масової інформації в умовах російсько-української війни. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики.* 2025. № 107. С. 80-87. http://soctech-journal.kpu.zp.ua/archive/2025/107/10.pdf

Хижняк Л. М., Сичова В. В. Архетипний підхід до соціальних комунікацій у реінтеграції ветеранів російсько-української війни. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2024. № 48. С. 173-178. http://apfs.nuoua.od.ua/archive/48_2024/29.pdf

Хижняк Л.М., Сичова В.В., Хижняк О.В. Уявлення про бездомних осіб як елемент комунікації з ними. *Науковий журнал Хортицької національної академії. Сер.: Педагогіка. Соціальна робота*. 2022. № 6. С.156-170.

Холод О. Проблеми дослідження історії розвитку процесів соціальних комунікацій і шляхи їх вирішення. *Соціальні комунікації: теорія і практика.* 2023. № 2. Том 2. С. 11-31.

Холод О. Методологічні принципи досліджень процесів соціальних комунікацій. *Соціальні комунікації: теорія і практикою*. 2023. № 15(1). С. 9-43.

Храбан Т., Храбан І. Комунікативно-компенсаційні процеси в соціальній мережі. *Соціальні комунікації: теорія та практика.* 2020. Том 11. С. 59-69.

Цехмейструк Р. Медіаграмотність у добу алгоритмічних рекомендацій: виклики для журналістики та освіти. *Молодий вчений.* 2025. № 5. https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-5-136-35

Чабаненко М. Поняття «новини» у сприйнятті українців під час війни. *Український інформаційний простір.* 2023. № 2(12). С. 108-123. https://doi.org/10.31866/2616-7948.2(12).2023.291170

Чорна Л. В., Танасійчук І. М. Вербальна агресія: філософський аналіз. *Вісник гуманітарних наук.* 2025. № 9. https://doi.org/10.5281/zenodo.16750237

Шевченко М. І. Сучасні концепції міжкультурної взаємодії в умовах глобалізації та сучасних міжнародних відносинах. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2023. № 12. С. 164-179. https://doi.org/10.31866/2616-745X.12.2023.292413

Шегида Л. Кризові комунікації як інструмент забезпечення стійкості громад. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2022. Випуск 27. С. 135-142.

Школьнікова Т. Ю., Лисаков С. В., Баличева Л. В. Вплив культурних та історичних чинників на формування військового жаргону в Україні. *Вісник гуманітарних наук.* 2025. № 12. https://doi.org/10.5281/zenodo.17715567

Шульська Н. М., Зінчук Р. С., Римар Н. Ю. Позивний як слово-маркер: мовна стратегія особистого бренду. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія.*

Журналістика. 2026. Том 37 (76). № 2. Частина 1. С. 64-69. DOI https://doi.org/10.32782/2710-4656/2026.2.1/12

Юрченко Л. І., Старовойтова І. І. Міжкультурна комунікація та номадизм сучасного світу. *Вісник гуманітарних наук.* 2025. № 7. https://doi.org/10.5281/zenodo.15502916

Яненко Я. Соціально-психологічні особливості текстів медіаповідомлень. *Образ.* 2022. № 2 (39). С. 15-25. https://doi.org/10.21272/Obraz.2022.2(39)-15-25

Oltarzhevskyi, D. The War in Ukraine: Rethinking Values in Communications. *Актуальні питання масової комунікації.* 2022. № 31. С. 25-29. https://doi.org/10.17721/CIMC.2022.31.25-29

***

Bondar, Y., & Shtelmakh, P. (2025). Contemporary digital technologies of media communication in social media: A typological classification. Current Issues of Mass Communication, 38, 55–68. https://doi.org/10.17721/CIMC.2025.38.55-68.

Bratyna, Z. (2025). Transformation of media narratives in the coverage of the activities of Ukraine's security and defense sector. Current Issues of Mass Communication, 38, 84–93. https://doi.org/10.17721/CIMC.2025.38.84-93.

Chekmyshev, O. (2024). Markers of language tolerance of journalists to people with disabilities in mass-media. Current Issues of Mass Communication, 35, 40–48. https://doi.org/10.17721/CIMC.2024.35.40-48

Hondiul, O. (2024). Play the News and Level up: transforming journalism through experience design. Current Issues of Mass Communication, 36, 21–42. https://doi.org/10.17721/CIMC.2024.36.21-42

Horodenko, L., & Shtelmakh, P. (2024). History and Evolution of International Broadcasting Systems in the World. Current Issues of Mass Communication, 35, 12–21. https://doi.org/10.17721/CIMC.2024.35.12-21

Khelalfa, Z. (2026). Artificial Intelligence in Media and Communication: Analytical Perspectives on Digital Empowerment and Algorithmic Domination. Current Issues of Mass Communication, 39, 60–70. https://doi.org/10.17721/CIMC.2026.39.60-70

Omelchenko, M. (2024). Mediatized remembrance rituals in Ukrainian international communication during the Russo-Ukrainian war. Current Issues of Mass Communication, 36, 54-65. https://doi.org/10.17721/CIMC.2024.36.54-65

Panchenko, S., & Rizun, V. (2025). Mediatization of religion: Toward understanding pilgrimage in the digital environment. Current Issues of Mass Communication, 38, 128–141. https://doi.org/10.17721/CIMC.2025.38.128-141

Polumysna, O. (2023). Markers of language tolerance of journalists to people with disabilities in mass-media. Актуальні питання масової комунікації, 34, 42-57. https://doi.org/10.17721/CIMC.2023.34.42-57

Semchenko, V. (2025). Lexical Constructions of Manipulative Texts in Telegram Channels of War Time (on the Example of Coverage of The Crimea Issue). Current Issues of Mass Communication, 37, 66–75. https://doi.org/10.17721/CIMC.2025.37.66-75.

Telenkov, D., & Katerynych, P. (2024). Narrative Realism in Ukrainian TV News Layout: Editorial Strategies and Viewer Engagement (2004-2020). Current Issues of Mass Communication, 35, 61-72. https://doi.org/10.17721/CIMC.2024.35.61-72

Zagorulko, D. (2024). Engaging the Audience: Interactive Features in Ukrainian Online Media. Current Issues of Mass Communication, 35, 90-102. https://doi.org/10.17721/CIMC.2024.35.90-102

Zakharchenko, A., Luzan, Y., Machula, A., & Fursenko, M. (2025). The image of the Ukrainian military in 2022–2024 and the connective nature of its formation. Current Issues of Mass Communication, 38, 104–117. https://doi.org/10.17721/CIMC.2025.38.104-117

American Communication Journal / Американський журнал комунікацій (ACJ). Офіційний рецензований журнал Американської асоціації комунікацій. https://www.ac-journal.org/

European journal of communication. https://journals.sagepub.com/home/ejc

Current Issues of Mass Communication. https://cimc.knu.ua/cimc/en

Актуальні питання гуманітарних наук. http://www.aphn-journal.in.ua/abou

Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. https://sociology.knu.ua/uk/aktualni-problemi-sociologiyi-psihologiyi-pedagogiki

Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Соціальні комунікації: наук. журн. https://cct.dp.ua/index.php/journal/index

Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія Соціальні комунікації. https://periodicals.karazin.ua/sc/index

Інтегровані комунікації (науковий журнал Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка). https://intcom.kubg.edu.ua/index.php/journal/issue/view/16

Образ. Науковий фаховий журнал із соціальних комунікацій. https://obraz.sumdu.edu.ua/

Соціальні комунікації: теорія і практика. https://new.comteka.com.ua/index.php/journal/index

Соціум. Документ. Комунікація. https://sdc-journal.com.ua/uk

Соціологічні студії. https://vnu.edu.ua/uk/publishing/sociologichni-studiyi

Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. https://soctech-journal.kpu.zp.ua/pro-zbirnyk

Соціологія: теорія, методи, маркетинг. http://stmm.in.ua/archive/

Український соціологічний журнал. https://periodicals.karazin.ua/usocjour

Український соціум. https://ukr-socium.org.ua/uk/

Бази даних соціологічних досліджень

The European Social Survey (the ESS). http://www.europeansocialsurvey.org/

International Social Survey Programme (ISSP). https://www.adp.fdv.uni-lj.si/opisi/serije/

Open Society Archivum. https://www.osaarchivum.org/

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

The Oxford handbook of mobile communication and society, edited by Rich Ling, Leopoldina Fortunati, Gerard Goggin, Sun Sun Lim, and Yuling Li. New York : Oxford University Press, 2020.

The Routledge handbook of language and intercultural communication, edited by Jane Jackson. 2020.

The American Communication Association [Електронний ресурс] [сайт]. http://www.americancomm.org/

***

Відеолекція «Коли можеш комунікувати без бар'єрів». https://www.youtube.com/watch?v=pDZBy6tSxCM

Іванов В. Відеокурс «Освітні практики в часи інфодемії». 5 лекцій. https://medialiteracy.org.ua/videokurs-osvitni-praktyky/

Соціальні комунікації тенденції розвитку. О. М. Холод презентація. https://www.youtube.com/watch?v=odZUm3BqDzc

Соціальні мережі та інтернет-комунікації. https://www.youtube.com/watch?v=ubPOi0vwLhM її.

***

Андреєв Д. Соціологія між рядків: що та як українські медіа розповідають про громадську думку в час війни. 2026. https://voxukraine.org/sotsiologiya-mizh-ryadkiv-pro-shho-ta-yak-ukrayinski-media-rozpovidayut-pro-gromadsku-dumku-v-chas-vijny

Бондаренко В. І. Мобільні технології як дієвий засіб комунікації органів державної влади та громадянського суспільства. https://conference.nbuv.gov.ua/site/login

Гаврилюх Н. Феномен соціальної комунікації в інформаційному суспільстві [Електронний ресурс]. http://www.ena.lp.edu.ua. – Назва з екрана.

Етична комунікація з різними категоріями отримувачів соціальних послуг: практична складова. https://www.youtube.com/watch?v=NMtamK17WIA

Крисько Ж. Роль ділових комунікацій в управлінні організацією. *Економіка та суспільство.* 2021. № 24. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-4

Кузнєцова Т. В. Комунікативна агресія в сучасних медіа: український контекст. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціальні комунікації».* 2019. № 16. https://periodicals.karazin.ua/sc/article/view/15128

Мобільний телефон [Електронний ресурс]. https://uk.wikipedia.org/wiki/мобільний телефон.

Поняття та суть соціальної комунікації. Види та засоби соціальної комунікації. https://shkolyariki.ru/uk/prezentacii/ponyatie-i-sut-socialnoi-kommunikacii-vidy-i-sredstva-socialnoi.html

Різун В. В. Природа й структура комунікативного процесу. http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1005

Стахов Л. П., Слободянюк А. В. Мобільний зв'язок в житті сучасної людини. file:///C:/Users/user/Downloads/4713-16673-1-PB%20(2).pdf

Ткачук Б. Різні типи наукових статей: оглядова, експериментальна, дослідницька та ін. 2023. https://na5ku.com.ua/uk/rizni-tipi-naukovih-statej-oglyadova-eksperimentalna-doslidniczka-ta-in/

***

Ian Bremmer. The Power of Crisis: How Three Threats – and Our Response – Will Change the World. Publisher: Simon & Schuster. 2022. 272 p.

Communication theory & research: Communication theory and research: an EJC anthology / Ed. by Denis McQuail a. o. London et al.: Sage publications, 2005. X, 306 p.: il. (European journal of communication).

Classification of Mobile Communication. 2025. https://www.geeksforgeeks.org/computer-networks/classification-of-mobile-communication/

Griffen, L. (2025). Theoretical and Practical Thinking in Social Development. Вісник гуманітарних наук, (6). https://doi.org/10.5281/zenodo.15181459

Ling R., Donner J. Mobile communication. Cambridge: Polity press, 2009. 200 p.

The handbook of crisis communication / edited by W. Timothy Coombs and Sherry J. Holladay. Blackwell Publishing Ltd, 2010. 767 p. (Handbooks in communication and media).

The Handbook of Crisis Communication - 2022 - Coombs - Contingent Organization Public Relationships and their Application. December 2022. https://www.researchgate.net/publication/366225416_The_Handbook_of_Crisis_Communication-2022-Coombs-Contingent_Organization_Public_Relationships and_their_Application

***

Доступ до публічної інформації: від А до Я. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/public-information-access/

Інтернет-медіа. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/online-media/

Цифрові комунікації в глобальному просторі. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/digital-communications-global/

Наукова комунікація в цифрову епоху. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/science-communication-digitalera/

Практична соціологія для професіоналів медіа. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/sociology-in-media-practice/

Інтернет-медіа. https://prometheus.org.ua/prometheus-free/online-media/

Додаток 1

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни_____
(назва дисципліни)

Дію робочої програми продовжено: на 20_____/20_____ н. р.

Заступник декана _____ факультету з навчальної роботи

_____ _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

«____» _____ 20___ р.

Голова науково-методичної комісії _____ факультету

_____ _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

«____» _____ 20___ р.